

ES-SYSTEM

SKONSOLIDOWANY
RAPORT
ROCZNY

RS

sporządzony według
międzynarodowych
standardów
sprawozdawczości
finansowej

za 2016 rok

Kraków, 16 marca 2017

Spis treści

Pismo Prezesa Zarządu	3
1. Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej ES-SYSTEM w 2016 roku	4
Omówienie wyników finansowych	4
1.1. Sprawozdanie z dochodów całkowitych - wybrane pozycje	4
1.2. Sprawozdanie z sytuacji finansowej	4
1.3. Przepływy pieniężne	5
1.4. Wybrane wskaźniki finansowe	6
1.5. Struktura sprzedaży	7
1.6. Przychody ze sprzedaży	7
1.7. Zysk operacyjny	7
1.8. Zysk netto	8
1.9. Istotne zdarzenia i czynniki mające wpływ na wyniki finansowe	8
1.9.1. Czynniki występujące na rynku krajowym	8
1.9.2. Czynniki występujące na rynku eksportowym	9
2. Pozostałe wydarzenia i czynniki wpływające na wyniki finansowe	11
3. Charakterystyka zewnętrznych i wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju Grupy Kapitałowej, perspektywy rozwoju działalności w okresie następnego roku, z uwzględnieniem elementów strategii rynkowej. Charakterystyka polityki w zakresie kierunków rozwoju Grupy Kapitałowej.	12
4. Pozostałe informacje.....	13
5. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym.	23
6. Oświadczenia Zarządu.....	23

Wprowadzenie do raportu rocznego

Integralną częścią raportu rocznego są załączniki zawierające:

Załącznik nr 1 - Sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej ES-SYSTEM

Załącznik nr 2 - Opinia i raport Biegłego Rewidenta

Załącznik nr 3 - Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego w 2016 roku

Pismo Prezesa Zarządu

Szanowni Akcjonariusze i Inwestorzy,

oddajemy w Państwa ręce sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej ES-SYSTEM w 2016 roku. Ubiegły rok był dla nas czasem rozwoju i budowania pozycji na rynku profesjonalnego oświetlenia, zarówno w Polsce, jak i za granicą.

W 2016 roku zrealizowaliśmy wiele prestiżowych projektów oświetleniowych, ważnych z punktu widzenia rozwoju infrastruktury publicznej w Polsce, m.in.: Dworzec Łódź Fabryczna, Międzynarodowy Port Lotniczy Balice w Krakowie, Centrum Wystawienniczo-Kongresowe w Jasionce, modernizacja oświetlenia szpitalnego w Giżycku. Po raz kolejny udowodniliśmy, że produkty ES-SYSTEM są w stanie z powodzeniem konkurować na wymagających zagranicznych rynkach. Do zrealizowanych z sukcesem międzynarodowych projektów spółki dodaliśmy renowację budynku Le Chantier Fontenoy-Segur w Paryżu, który docelowo będzie siedzibą Premiera Francji, osiedle willowe 663 Villas w Abu Dhabi w Zjednoczonych Emiratach Arabskich oraz Szpital St-Augustinus Hospital-Pharmacy w Belgii. W 2016 roku spółka umocniła swoją pozycję na rynkach: francuskim, szwajcarskim oraz rumuńskim. W omawianym okresie braliśmy udział w targach oświetleniowych Light&Building 2016, co przełożyło się na wzrost zainteresowania naszymi produktami zagranicą.

Rynek oświetleniowy w kraju w 2016 roku pozostawał pod presją spowolnienia w inwestycjach publicznych, co miało wpływ na wyniki ES-SYSTEM. W 2016 roku przychody ze sprzedaży Grupy wyniosły 182,1 mln zł, tj. 1,1% spadku r/r. Sprzedaż w kraju spadła o 3,4% r/r do poziomu 145,9 mln zł, zaś sprzedaż zagraniczna zanotowała 36,2 mln zł przychodów, tj. 9,3% wzrostu r/r. Zysk netto wyniósł 3,3 mln zł, tj. 60,9% spadku r/r. Wynik to pochodna głównie wzrostu kosztów operacyjnych, w tym nakładów poniesionych na udział w targach oświetleniowych Light&Building 2016.

Obserwujemy stały wzrost sprzedaży sprzętu oświetleniowego w technologii LED. W 2016 roku oświetlenie LED stanowiło 59,3% sprzedaży krajowej wobec 46,8% w 2015 roku i 74,7% sprzedaży w eksporcie wobec 57,4% w roku poprzednim.

W 2017 rok weszliśmy z solidnym portfelem zleceń. Zakładamy dalszy wzrost eksportu, przede wszystkim na rynkach europejskich, takich jak Szwajcaria, Austria, Chorwacja i Rumunia oraz na Bliskim Wschodzie. W planach jest intensyfikacja działań marketingowych, w szczególności udział na targach w Dubaju i Paryżu. Będziemy nadal koncentrować się na wzmacnianiu pozycji rynkowej i powiększaniu przewagi konkurencyjnej poprzez wysoką jakość produktów, oferowanie kompleksowych rozwiązań, elastyczność oferty, poszerzanie posiadanych i budowanie nowych kompetencji, stosowanie zaawansowanych technologii, a w przyszłości kontynuację oferowania nowych, własnych rozwiązań technicznych.

Przed nami nowe możliwości rozwoju w obszarze nowoczesnych technologii w oświetleniu i wdrażaniu inteligentnych systemów oświetleniowych. Z ogromnym zainteresowaniem śledzimy zmiany na rynku i wyprzedzamy trendy, oferując innowacyjne rozwiązania oświetleniowe. Chcemy skupić się przede wszystkim na rozwoju oferty opraw LED podnoszących efektywność energetyczną, poprzez optymalizację konstrukcji, czy też zastosowanie nowych materiałów i komponentów. Istotne jest wzbogacanie systemów oświetleniowych o rozwiązania inteligentne oraz spójne ze światowym trendem „Human Centric Lighting”, który jest gwarancją dobrego samopoczucia i prawidłowego funkcjonowania człowieka.

W imieniu Zarządu Spółki chcielibyśmy podziękować naszym pracownikom, partnerom biznesowym i akcjonariuszom za wspólną pracę w ostatnim roku. Dzięki Państwa wsparciu możemy realizować cele biznesowe i umacniać pozycję firmy na rynku.

Z poważaniem,
Rafał Gawrylak
Prezes Zarządu ES-SYSTEM S.A.

1. Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej ES-SYSTEM w 2016 roku

Omówienie wyników finansowych

Najważniejsze dane finansowe na dzień 31 grudnia 2016 roku dla Grupy Kapitałowej ES-SYSTEM kształtują się następująco¹:

Przychody netto ze sprzedaży 182,1 mln zł - spadek o 1% r/r

Zysk netto 3,3 mln zł - spadek o 61% r/r

EBIT 3,5 mln - spadek o 64% r/r

Rentowność operacyjna: 1,9% wobec 5,4% w analogicznym okresie ubiegłego roku

Rentowność netto: 1,8%, wobec 4,6% w analogicznym okresie ubiegłego roku

Stan środków pieniężnych na koniec okresu: 18,6 mln zł wobec 20,6 mln zł na koniec 2015 roku

Istotne zdarzenia i czynniki mające wpływ na wyniki finansowe Grupy:

Pogorszenie się koniunktury w branży budowlanej – gwałtowny spadek inwestycji od początku 2016 roku, poprawa sytuacji w IV kwartale 2016 roku

Spadek marży na sprzedaży krajowej jako pochodna sytuacji na rynku inwestycyjnym

Udział w targach Light&Building we Frankfurcie: koszt ok. 0,8 mln zł

Utrzymujący się wzrost marży ze sprzedaży eksportowej

Rozwój sprzedaży oświetlenia LED: 27,4% wzrost przychodów ze sprzedaży opraw LED w stosunku do roku ubiegłego (62% udziału w 2016 roku wobec 49% udziału w 2015 roku)

1.1. Sprawozdanie z dochodów całkowitych - wybrane pozycje

	4Q 2016	4Q 2015	Zmiana	Zmiana %	2016	2015	Zmiana	Zmiana %
Przychody ze sprzedaży	54 405	51 751	2 654	5,1%	182 131	184 160	(2 028)	-1,1%
Zysk brutto ze sprzedaży	19 846	18 553	1 293	7%	67 317	68 854	(1 537)	-2,2%
Koszty operacyjne	15 923	15 530	393	2,5%	60 701	58 152	2 549	4,4%
Amortyzacja	2 114	2 124	(10)	-0,5%	8 454	8 800	(346)	-3,9%
EBIT	2 583	2 905	(322)	-11,1%	3 534	9 898	(6 364)	-64,3%
<i>jako % przychodów</i>	<i>4,7%</i>	<i>5,6%</i>	<i>-0,9 p.p.</i>		<i>1,9%</i>	<i>5,4%</i>	<i>-3,4 p.p.</i>	
EBITDA	4 697	5 029	(332)	-6,6%	11 988	18 698	(6 710)	-35,9%
<i>jako % przychodów</i>	<i>8,6%</i>	<i>9,7%</i>	<i>-1,1 p.p.</i>		<i>6,6%</i>	<i>10,2%</i>	<i>-3,6 p.p.</i>	
Zysk brutto	2 790	2 907	(116)	-4%	3 870	10 001	(6 131)	-61,3%
Zysk netto	2 003	1 417	587	41,4%	3 290	8 413	(5 123)	-60,9%
<i>jako % przychodów</i>	<i>3,7%</i>	<i>2,7%</i>	<i>0,9 p.p.</i>		<i>1,8%</i>	<i>4,6%</i>	<i>-2,8 p.p.</i>	

¹ Wszystkie dane (jeżeli nie zostanie wskazane inaczej) obejmują okres styczeń-grudzień 2016 r., zaś porównania mówią o dynamice w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego [2015].

1.2. Sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Struktura			
	2016	2015	2016	2015
Aktywa trwałe	73 139	76 483	40,6%	40,8%
Aktywa obrotowe	106 970	110 810	59,4%	59,2%
Kapitał własny	141 174	148 767	78,4%	79,4%
Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe	30 440	29 889	16,9%	16,0%
Zobowiązania i rezerwy długoterminowe	8 495	8 637	4,7%	4,6%
Suma aktywów	180 110	187 293	100,0%	100,0%

Poziom aktywów trwałych obniżył się o 3,3 mln zł w stosunku do 2015 roku, głównie ze względu na amortyzację oraz sprzedaż maszyn i środków transportu.

Na spadek aktywów obrotowych o 3,8 mln zł r/r największy wpływ miał spadek stanu środków pieniężnych o 2 mln zł, a także spadek stanu zapasów o 1,6 mln zł względem 2015 roku.

Wzrost poziomu zobowiązań krótkoterminowych w głównej mierze wynika z wyższych zobowiązań handlowych oraz wyższego poziomu rezerw krótkoterminowych, przy spadku zobowiązań z tytułu podatku dochodowego. Łącznie wartość sumy bilansowej była niższa niż na początku okresu o 4%.

1.3. Przepływy pieniężne

	2016	2015
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	13 661	16 543
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(4 427)	(3 349)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	(11 245)	(15 032)
Przepływy pieniężne razem	(2 011)	(1 838)
Stan środków pieniężnych na koniec okresu	18 581	20 592

Stan środków pieniężnych na koniec okresu wyniósł 18,6 mln zł, co oznacza spadek o 2 mln zł w porównaniu do stanu z końca 2015 roku. Przepływy z działalności finansowej w 2016 roku były niższe o 3,8 mln zł niż w 2015 roku, co jest efektem głównie wypłacenia niższej niż rok wcześniej dywidendy, której kwota wyniosła 10 715 909,25 zł w roku 2016 w porównaniu do 15 002 272,95 zł rok wcześniej. Niższe przepływy z działalności operacyjnej to pochodna niższego zysku netto, niższej amortyzacji oraz większej wartości zapłaconego podatku dochodowego. Na koniec okresu przepływy z działalności inwestycyjnej zwiększyły się nieznacznie względem 2015 roku. Całkowite nakłady na rzeczowe aktywa trwałe wyniosły 6 mln zł, z czego na maszyny i urządzenia 3,4 mln zł.

1.4. Wybrane wskaźniki finansowe

	2016	2015
Rentowność aktywów (ROA)	1,8%	4,5%
Rentowność kapitałów własnych (ROE)	2,3%	5,5%
Wskaźnik ogólnego zadłużenia	21,6%	20,6%
Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych	27,6%	25,9%
Wskaźnik płynności bieżącej	3,5	3,7
Wskaźnik płynności szybkiej	2,4	2,5
Cykl rotacji należności	106,9	100,6
Cykl rotacji zobowiązań	62,7	56,0

Wskaźniki ekonomiczne wskazują na brak zagrożeń dotyczących zdolności Grupy Kapitałowej ES-SYSTEM do generowania zysków i wywiązywania się z podjętych zobowiązań. Pogorszenie wyników Grupy miało bezpośredni wpływ na obniżenie się wskaźników rentowności. Wskaźniki płynności uległy nieznacznemu obniżeniu i nadal pozostają na poziomie znacznie wyższym niż uważany za bezpieczny. Wskaźniki rotacji należności i zobowiązań uległy nieznacznemu wzrostowi.

Definicje wskaźników finansowych

EBIT - zysk z działalności operacyjnej przed opodatkowaniem i odsetkami.

EBITDA - zysk operacyjny przed opodatkowaniem i odsetkami, powiększony o amortyzację.

Rentowność aktywów (ROA) - stosunek zysku netto spółki do wartości jej aktywów (średni stan w okresie).

Rentowność kapitałów własnych (ROE) - stosunek zysku netto do kapitałów własnych (średni stan w okresie).

Wskaźnik ogólnego zadłużenia - stosunek zobowiązań (długo- i krótkoterminowych) do sumy bilansowej pasywów.

Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych - stosunek zobowiązań (długo- i krótkoterminowych) do kapitałów własnych.

Wskaźnik płynności bieżącej - stosunek aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych.

Wskaźnik płynności szybkiej - stosunek aktywów obrotowych pomniejszonych o zapasy do zobowiązań krótkoterminowych.

Cykl rotacji należności - stosunek należności krótkoterminowych i rozliczeń międzyokresowych (stan średni z końca i początku okresu) do sprzedaży netto razy liczba dni w okresie (365 dni).

Cykl rotacji zobowiązań - stosunek zobowiązań krótkoterminowych (stan średni z końca i początku okresu) do kosztów działalności operacyjnej² razy liczba dni w okresie (365 dni).

² Z pominięciem pozostałych kosztów.

1.5. Struktura sprzedaży

	4Q 2016	4Q 2015	Zmiana	Zmiana %	2016	2015	Zmiana	Zmiana %
Kraj	44 636	41 965	2 671	6,4%	145 928	151 039	(5 112)	-3,4%
Udział w sprzedaży ogółem	82,0%	81,1%	1p.p.		80,1%	82,0%	-1,9p.p.	
Eksport	9 770	9 786	(16)	-0,2%	36 203	33 120	3 083	9,3%
Udział w sprzedaży ogółem	18,0%	18,9%	-0,9p.p.		19,9%	18,0%	1,9p.p.	
Przychody ze sprzedaży	54 405	51 751	2 654	5,1%	182 131	184 160	(2 028)	-1,1%

1.6. Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży Grupy Kapitałowej w IV kwartale 2016 roku wyniosły 54,4 mln zł, co oznacza wzrost o 2,7 mln zł r/r, tj. 5,1%. Jest to efektem wzrostu sprzedaży krajowej względem IV kwartału 2015 roku do poziomu 44,6 mln zł (tj. 6,4% wzrostu r/r), przy utrzymaniu sprzedaży eksportowej na podobnym poziomie r/r. Narastająco przychody Grupy w 2016 roku spadły względem 2015 roku o 2 mln zł, tj. 1,1% do poziomu 182,1 mln zł. Sprzedaż eksportowa wzrosła o 3,1 mln zł, tj. 9,3% do poziomu 36,2 mln zł, natomiast na rynku krajowym odnotowano spadek o 5,1 mln zł, tj. 3,4% do poziomu 145,9 mln zł.

Zysk brutto ze sprzedaży w IV kwartale 2016 roku wyniósł 19,8 mln zł, co oznacza wzrost o 1,3 mln zł, tj. 7% względem analogicznego okresu 2015 roku. Natomiast narastająco zysk brutto ze sprzedaży spadł względem 2015 roku o 1,5 mln zł do poziomu 67,3 mln zł, tj. spadek o 2,2%.

W ujęciu procentowym marża ze sprzedaży ogółem w 2016 roku wyniosła 37% i była niższa o 0,4p.p. względem 2015 roku.

1.7. Zysk operacyjny

EBIT Grupy Kapitałowej w IV kwartale 2016 roku wyniósł 2,6 mln zł, co oznacza spadek w stosunku do IV kwartału 2015 roku o 0,3 mln zł, tj. o 11,1%. Skonsolidowany EBIT w całym 2016 roku wyniósł 3,5 mln zł, tj. spadek o 64,3% r/r wobec 9,9 mln zł w 2015 roku. Koszty operacyjne w całym 2016 roku wyniosły 60,7 mln zł i były wyższe o 2,5 mln zł, tj. 4,4% niż przed rokiem, kiedy to wyniosły 58,2 mln zł. Jest to głównie efekt wzrostu w ES-SYSTEM S.A. kosztów świadczeń pracowniczych i kosztów prowizji zagranicznych przedstawicieli handlowych a także udziału w targach Light & Building we Frankfurcie (jednorazowy koszt w wysokości 0,8 mln zł). W spółkach zależnych koszty operacyjne pozostały na podobnym poziomie r/r.

Łącznie koszt wynagrodzeń i świadczeń pracowniczych w Grupie Kapitałowej ukształtował się na poziomie 56 mln zł, tj. o 1,4 mln zł wyżej niż przed rokiem (wzrost o 2,5% r/r). W całym 2016 roku koszty usług obcych wyniosły 17,1 mln zł i wzrosły względem 2015 roku o 1,4 mln zł. Głównymi elementami tej grupy kosztów były: usługi pracowników tymczasowych w spółkach produkcyjnych oraz prowizje pośredników i przedstawicieli handlowych w ES-SYSTEM S.A., a także koszt udziału w targach L&B. Koszty amortyzacji kształtowały się na nieznacznie niższym poziomie w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Grupa poniosła 3,1 mln zł straty na pozostałej działalności operacyjnej w porównaniu do straty w wysokości 0,8 mln zł w 2015 roku. Na negatywny wynik na pozostałej działalności operacyjnej wpływ miały głównie odpisy na należności i koszty likwidacji zapasów. W 2016 roku pozostałe przychody operacyjne wyniosły 2,6 mln zł i były wyższe o 1 mln zł niż w 2015 roku, co wynika głównie ze sprzedaży środków trwałych i rozwiązania rezerw na świadczenia pracownicze w spółce zależnej w Wilkasach.

Wynik na działalności finansowej w 2016 roku był wyższy o 0,2 mln zł w stosunku do 2015 roku i wyniósł 0,34 mln zł. Na pozytywny wpływ miały głównie przychody z tytułu różnic kursowych, a także odsetki ze środków na lokatach bankowych.

1.8. Zysk netto

W IV kwartale 2016 roku Grupa osiągnęła 2 mln zł zysku, tj. wzrost o 41,4% względem IV kwartału 2015 roku. Narastająco w 2016 roku Grupa zanotowała wynik w wysokości 3,3 mln zł, co oznacza spadek względem 2015 roku o 5,1 mln zł, tj. 61%.

Efektywna stopa podatku dochodowego w 2016 roku spadła do 15%. Przed rokiem było to odpowiednio 15,9%.

1.9. Istotne zdarzenia i czynniki mające wpływ na wyniki finansowe

1.9.1. Czynniki występujące na rynku krajowym.

Według wstępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) w całym 2016 roku produkcja budowlano-montażowa ogółem zrealizowana na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane była niższa o 14,1% w porównaniu do 2015 roku, kiedy notowano wzrost o 2,8%. Spadek produkcji odnotowano we wszystkich działach budownictwa.³

Produkcja urządzeń elektrycznych w grudniu 2016 roku zmniejszyła się o 12,6% w stosunku do grudnia 2015 roku, kiedy notowano wzrost o 26,3%.

Według danych Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową produkcja sprzedana budownictwa spadła o 14,1% w skali 2016 roku oraz o 11,3% w IV kwartale. Roczne tempo zmiany nakładów brutto na środki trwałe było ujemne po raz pierwszy od 2013 roku i wyniosło -5,5% r/r. Był to największy spadek tego wskaźnika od 2002 roku. Sytuacja ta wynika ze spadku dynamiki nakładów inwestycyjnych spowodowanego mniejszym napływem środków unijnych na realizację inwestycji infrastrukturalnych oraz wstrzymywaniem inwestycji samorządowych.

W ocenie Spółki spadek inwestycji w 2016 roku był nieproporcjonalnie większy niż spadek obrotów Grupy na rynku krajowym.

Sprzedaż krajowa

W 2016 roku Grupa zanotowała sprzedaż krajową na poziomie 145,9 mln zł, o 5,1 mln mniejszą niż w 2015 roku, tj. spadek o 3,4% r/r.

W IV kwartale 2016 roku sprzedaż krajowa wyniosła 44,6 mln zł, tj. wzrost na poziomie 6,4% r/r. Przyczyniło się do tego ożywienie na rynku budowlanym oraz finalizacja wielu projektów. Był to najlepszy kwartał w historii sprzedaży krajowej Grupy. Wyniki IV kwartału pozwoliły w części nadrobić spowolnienie z poprzednich dwóch kwartałów roku.

W IV kwartale 2016 roku Grupa zrealizowała lub kontynuowała realizację projektów oświetleniowych m.in. następujących obiektów:

- Galeria Wroclavia, Wrocław (w trakcie realizacji)
- Modernizacja oświetlenia szpitala, Giżycko
- Modernizacja Hali Delphia Yachts, Olecko
- Fabryka Mebli Eco Progress, Ełk
- Modernizacja GH Magnolia, Wrocław
- Biurowce Bonarka for Business, Kraków
- Biurowce BUMA, Kraków
- Sąd Okręgowy i Rejonowy, Zamość
- Galeria Magnolia, Wrocław
- Cementownia Warta, Działoszyn
- Biurowiec CROSSPOINT II, Łódź
- Fabryka Pratt and Whitney, Kalisz
- Fabryka NGK, Dąbrowa Górnicza

³ *Dynamika produkcji przemysłowej i budowlano-montażowej w grudniu 2016 r. GUS. Opracowanie sygnałne. 19.01.2017 r.*

Segmenty działalności

W ujęciu segmentowym, w oświetleniu architektonicznym w IV kwartale 2016 roku nastąpił spadek sprzedaży o 3% w stosunku do analogicznego okresu 2015 roku. Powyższe dane nie uwzględniają zmiany w przyporządkowaniu segmentowym – niektóre systemy pierwotnie kwalifikowane do zastosowań w obiektach architektonicznych, dzięki optymalizacji technicznej oraz cenowej zyskały na popularności, czego następstwem był duży wzrost sprzedaży do obiektów przemysłowych. Wskutek tego została podjęta decyzja o zmianie przyporządkowania i przesunięciu części systemów z segmentu architektonicznego do segmentu przemysłowego. Uwzględniając korekty o w/w przesunięcia, spadek w IV kwartale 2016 roku wyniósł 18,9% r/r. W ujęciu rocznym spadek wyniósł 5,7% (17,4% z uwzględnieniem w/w przesunięć pomiędzy segmentami).

W segmencie oświetlenia przemysłowego w IV kwartale 2016 roku nastąpił wzrost sprzedaży o 52,6% r/r. W ujęciu rocznym sprzedaż segmentu przemysłowego wzrosła o 10,5% r/r. Wzrosty w głównej mierze spowodowane były intensywnymi działaniami w obszarze wdrożeń nowych rozwiązań oraz wprowadzeniem na rynek nowych systemów przemysłowych LED i wprowadzeniem podziału na segmenty cenowe, co znacznie ułatwiło dostosowywanie oferty do oczekiwań cenowych rynku. Uwzględniając korekty o przesunięcia segmentowe, wzrost sprzedaży oświetlenia przemysłowego w IV kwartale wyniósł 104,3% r/r, a w ujęciu rocznym 47,6%.

W oświetleniu zewnętrznym w IV kwartale 2016 roku sprzedaż spadła o 18% w porównaniu do analogicznego okresu 2015 roku. W ujęciu rocznym spadek ten wyniósł 16,8%, co było spowodowane ograniczeniem inwestycji budżetowych w oświetlenie uliczne w związku z redukcją napływu środków unijnych.

Wyniki osiągnięte w segmencie architektonicznym są pochodną spadku koniunktury oraz opóźnień w realizacji projektów. Wzrost w segmencie przemysłowym w większości spowodowany jest zwiększeniem palety rozwiązań oferowanych przez ES-SYSTEM dla przemysłu.

W segmencie odbiorców hurtowych sprzedaż w IV kwartale 2016 roku wyniosła 37,8% całości sprzedaży w kraju, co stanowi spadek o 3,3p.p. r/r. Udział kanału hurtowego w sprzedaży krajowej w ujęciu rocznym wyniósł 39,5% całości sprzedaży krajowej, co stanowi spadek o 1p.p. w stosunku do 2015 roku.

Oświetlenie LED

Grupa Kapitałowa obserwuje stały wzrost sprzedaży sprzętu oświetleniowego w technologii LED. Jest to zgodne ze strategią Spółki. W IV kwartale 2016 roku sprzedaż rozwiązań LED wzrosła o 23,6% r/r, osiągając poziom 62,5% udziału w obrocie krajowym. W okresie od stycznia do grudnia 2016 roku oświetlenie LED w kraju stanowiło 59,3% całkowitej sprzedaży wobec 46,8% w całym 2015 roku. Dynamika wzrostu wyniosła 22,4% r/r. Udział sprzedaży rozwiązań LED jest coraz większy i wynika z oczekiwań rynku. Kolejne systemy w technologii wyładowczej są systematycznie wycofywane, a funkcjonujące jeszcze systemy wygaszane. Edycje nowych katalogów zawierają w 100% rozwiązania LED. Nie bez znaczenia dla popularności oferty LED jest również optymalizacja parametrów technicznych przy jednoczesnym spadku cen istniejących już rozwiązań.

Perspektywy kolejnego kwartału na rynku krajowym

W oparciu o wyniki IV kwartału 2016 roku oraz aktualny poziom zamówień i prognozy sprzedaży Zarząd spodziewa się sezonowo jednocyfrowego spadku dynamiki sprzedaży w I kwartale 2017 roku w porównaniu do sprzedaży w I kwartale 2016 roku (wysoka baza sprzedaży I kw. 2016 r.).

1.9.2. Czynniki występujące na rynku eksportowym

Sprzedaż eksportowa

W IV kwartale 2016 roku Grupa ES-SYSTEM osiągnęła sprzedaż eksportową na poziomie 9,8 mln zł, tj. niższą o 0,2% w stosunku do analogicznego kwartału 2015 roku. Wynik całego 2016 roku w eksporcie wyniósł 36,2 mln zł i był wyższy od zrealizowanego w 2015 roku o 3,1 mln zł, tj. o 9,3%. Sprzedaż eksportowa w 2016 roku stanowiła 20% całości sprzedaży Grupy kapitałowej ES-SYSTEM, co oznacza wzrost w stosunku do roku ubiegłego o 1,9p.p.

Wzrost sprzedaży eksportowej w 2016 roku w stosunku do 2015 roku związany jest z rozwojem na rynkach: francuskim (229% wzrostu r/r), szwajcarskim (32% wzrostu r/r) oraz rumuńskim (272% wzrostu r/r). Dotychczasowy lider sprzedaży zagranicznej, tj. rynek szwedzki, zanotował spadek sprzedaży i udziału w skonsolidowanej sprzedaży eksportowej Grupy do 10,8% z 19,8% w 2015 roku. W 2016 roku największy

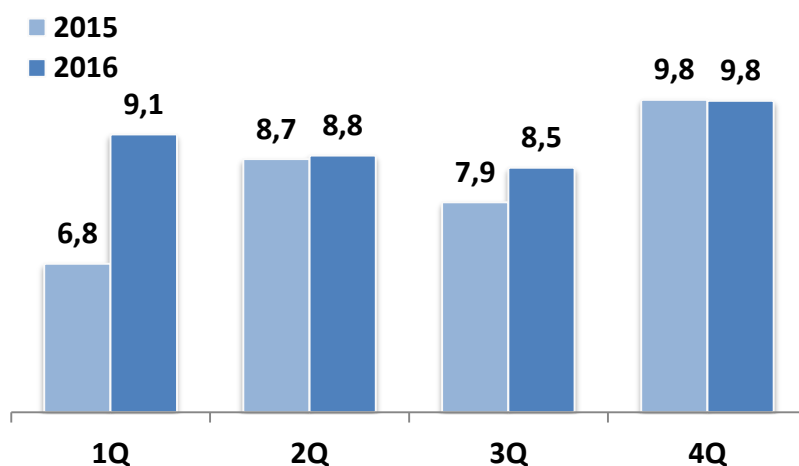
udział należał do rynku francuskiego, który osiągnął sprzedaż na poziomie 4 mln, co stanowi 11% sprzedaży eksportowej.

Ponadto największe wzrosty sprzedaży odnotowane zostały do: Francji (o 2,8 mln zł), Rumunii (o 0,9 mln zł), Wielkiej Brytanii (o 0,8 mln zł). W Rosji, Grupa ES-SYSTEM zanotowała 44% wzrost sprzedaży w stosunku do 2015 roku. Jednocześnie Grupa zanotowała spadek sprzedaży na rynku niemieckim o 2 mln zł, tj. 51% r/r.

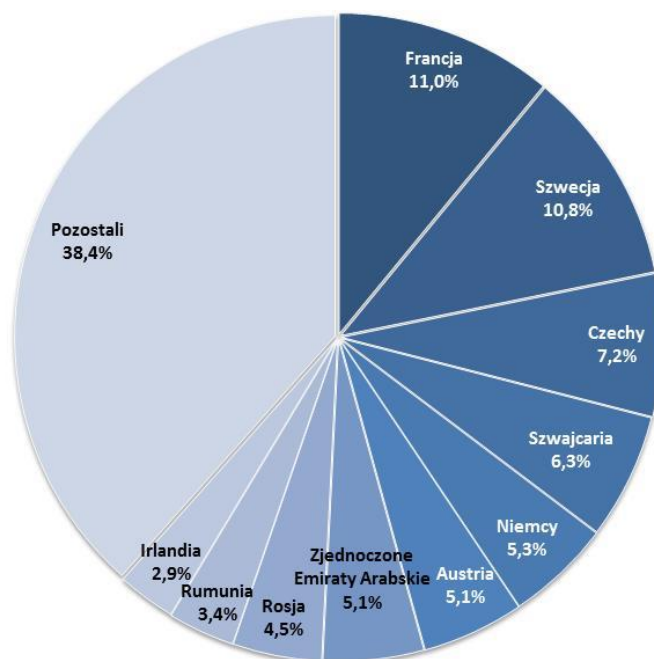
W IV kwartale 2016 roku Grupa zrealizowała lub kontynuowała realizację projektów oświetleniowych m.in. następujących obiektów:

- Salon samochodów Mercedes, Lizbona, Portugalia
- Centrum Handlowe Sun Plaza, Bukareszt, Rumunia
- Gadamer Platz, Frankfurt nad Menem, Niemcy
- Szpital St-Augustinus Hospital-Pharmacy, Wilrijk, Belgia
- Le Chantier: Fontenoy-Segur siedziba premiera i biura administracji publicznej, Paryż, Francja
- Biurowce Z-Tower, Ryga, Łotwa

Sprzedaż eksportowa Grupy ES-SYSTEM w latach 2015 i 2016

Struktura geograficzna sprzedaży eksportowej Grupy ES-SYSTEM w 2016 roku

Oświetlenie LED

Udział sprzedaży produktów LED na rynku eksportowym ma stałą tendencję wzrostową. W IV kwartale 2016 roku sprzedaż rozwiązań LED wzrosła o 54% w stosunku do IV kwartału 2015 roku, co dało udział na poziomie 76%. W okresie od stycznia do grudnia 2016 roku oświetlenie LED w eksporcie stanowiło 74,7% całkowitej sprzedaży wobec 57,4% w całym 2015 roku. Dynamika wzrostu wyniosła 47,5% r/r.

Perspektywy kolejnego kwartału na rynku eksportowym

Na 2017 rok Grupa ES-SYSTEM, w oparciu o portfel zamówień, zakłada dalszy wzrost eksportu, przede wszystkim na rynkach europejskich, takich jak Szwajcaria, Francja, Chorwacja i Rumunia oraz na Bliskim Wschodzie. W planach jest intensyfikacja działań marketingowych, w szczególności udział na targach w Dubaju i Paryżu.

W oparciu o aktualny portfel zamówień Zarząd oczekuje w I kwartale 2017 roku co najmniej jednocyfrowego wzrostu sprzedaży zagranicznej r/r.

2. Pozostałe wydarzenia i czynniki wpływające na wyniki finansowe

Informacje dotyczące wypłaconej lub zadeklarowanej dywidendy

11 kwietnia 2016 roku Zarząd ES-SYSTEM S.A. podjął uchwałę i wystąpił z wnioskiem do Rady Nadzorczej ES-SYSTEM S.A. w sprawie przeznaczenia zysku za 2015 rok, w wysokości 9 902 503,14 zł, a także kwoty w wysokości 813 406,11 zł pochodzącej z kapitału zapasowego, na wypłatę dywidendy.

Zarząd ES-SYSTEM S.A. zawniósł o wypłatę dywidendy według następujących zasad:

- łączna kwota przeznaczona na wypłatę dywidendy: 10 715 909,25 zł
- liczba akcji uczestniczących w podziale dywidendy: 42 863 637
- wartość dywidendy przypadająca na każdą akcję: 0,25 zł
- dzień dywidendy: 20 czerwca 2016 r.
- dzień wypłaty dywidendy: 4 lipca 2016 r.

Rada Nadzorcza ES-SYSTEM S.A. pozytywnie zaopiniowała wniosek Zarządu na posiedzeniu dnia 14 kwietnia 2016 roku.

19 maja 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy ES-SYSTEM S.A. podjęło ostateczną decyzję dotyczącą przeznaczenia zysku ES-SYSTEM S.A. za rok obrotowy 2015 i wypłaty dywidendy.

Emitent dokonał wypłaty dywidendy zgodnie z harmonogramem.

4 maja 2016 roku, na podstawie uchwały ZZW ES-SYSTEM NT Sp. z o.o. – Spółki zależnej Emitenta, postanowiono zysk netto w kwocie 3 798 583,95 zł, wypracowany w 2015 roku, przeznaczyć na:

- ⊗ wypłatę dywidendy dla udziałowca Spółki (ES-SYSTEM S.A.) w wysokości 2 798 583,95 zł
- ⊗ kapitał zapasowy Spółki w wysokości 1 000 000,00 zł

Wypłata dywidendy udziałowcowi Spółki (Emitentowi) nastąpiła 24 czerwca 2016 roku.

Zmiany w składzie organów zarządzających i nadzorujących

1 stycznia 2016 roku Pan Waldemar Pilch objął funkcję Wiceprezesa Zarządu ds. rozwoju biznesu zgodnie z uchwałą Rady Nadzorczej ES-SYSTEM S.A. z 9 grudnia 2015 roku.

14 kwietnia 2016 roku członkowie Rady Nadzorczej – Pan Rafał Maciejewicz i Jerzy Burdzy złożyli rezygnację z pełnienia funkcji, z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia ES-SYSTEM S.A., czyli z dniem 19 maja 2016 roku.

19 maja 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy powołało p. Pawła Jagusia na członka Rady Nadzorczej ES-SYSTEM VII kadencji, wspólnej z pozostałymi członkami.

3. Charakterystyka zewnętrznych i wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju Grupy Kapitałowej, perspektywy rozwoju działalności w okresie następnego roku, z uwzględnieniem elementów strategii rynkowej. Charakterystyka polityki w zakresie kierunków rozwoju Grupy Kapitałowej.

Otoczenie i tendencje rynkowe

⁴Przedsiębiorstwa oczekują, że w 2017 roku koniunktura poprawi się. Do poprawy perspektyw koniunktury przyczyniły się przede wszystkim pozytywne oczekiwania dotyczące kształtowania się popytu zagranicznego. Podczas gdy wskaźnik prognoz popytu wśród nie eksporterów utrzymał się na podobnym poziomie jak przed kwartałem, wśród eksporterów – szczególnie wyspecjalizowanych – prognozy popytu silnie wzrosły. Poprawa może jednak mieć charakter krótkookresowy.

Na rynku krajowym, w ujęciu przekrojowym uwagę zwraca silna korekta w dół prognoz popytu w budownictwie, która kontrastuje z wyraźną poprawą prognoz popytu w przemyśle, handlu i naprawach, transporcie oraz pozostałych usługach. Przyczyn silnej korekty prognoz popytu w budownictwie można upatrywać w przesuwających się terminach uruchomienia inwestycji infrastrukturalnych współfinansowanych ze środków unijnych. Kształtowanie się wskaźnika prognoz inwestycji wśród przedsiębiorstw publicznych (w tym samorządowych) pozwala jednak oczekiwać w tym obszarze pewnej poprawy.

Perspektywy rozwoju w 2017 roku

W 2017 roku ES-SYSTEM planuje dalszy rozwój zaplecza technologicznego Grupy, co pozwoli umocnić przewagę nad innymi firmami działającymi na rynku polskim.

W ostatnim okresie w branży oświetleniowej w kraju i zagranicą nastąpiła rewolucja LED-owa, co przełożyło się na znaczący udział rozwiązań LED w sprzedaży całkowitej Grupy. Na koniec 2016 roku udział rozwiązań w technologii LED wzrósł o 13,7p.p., osiągając 62,3% sprzedaży ogółem, w porównaniu do 48,6% w 2015 roku. Obecnie Grupa koncentruje się na projektowaniu i ofertowaniu obiektów wyłącznie w oparciu o tę technologię. Uwzględniając wieloletnie doświadczenie i międzynarodowe referencje Grupy w realizacji energooszczędnych projektów opartych o najnowocześniejsze rozwiązania oświetleniowe LED, ES-SYSTEM ma przewagę konkurencyjną w tym segmencie na rynku krajowym i zagranicznym. W 2017 roku Grupa będzie kontynuowała prace nad poszerzeniem oferty produktowej na bazie LED we wszystkich segmentach swojej działalności. Spodziewany udział rozwiązań w technologii LED w sprzedaży ogółem może osiągnąć nawet 75% na koniec 2017 roku.

W ostatnich latach w ramach rozwoju oferty wprowadzono do produkcji zaawansowane systemy oświetleniowe, wśród nich nową generację opraw LED realnie wpływających na okołodobowy rytm życia człowieka i spójną ze światowym trendem „Human Centric Lighting”. Dzięki aktywizującej funkcji światła zwiększa ona wydajność pracy w biurze, nauki w szkole oraz rekonwalescencji pacjentów w szpitalach i ośrodkach opieki. Kolejnym przykładem są systemy z dynamiczną kontrolą bieli, które imitują światło dzienne, znajdując zastosowanie np.: w modernizowanych galeriach handlowych. W 2017 roku Spółka koncentrować się będzie na rozwoju oferty produktowej opartej o rozwiązania LED i systemy sterowania. W tym celu Spółka powołała nowy zespół ISS – Inteligentne Systemy Sterowania pracujący nad produktami, które będą miały szansę osiągnąć przewagę konkurencyjną na coraz szybciej rozwijającym się rynku inteligentnego sterowania oświetleniem.

W 2017 roku ES-SYSTEM będzie kontynuowała współpracę z Krakowskim Parkiem Technologicznym, zarządzającym specjalną strefą ekonomiczną, na terenie której zlokalizowany jest zakład ES-SYSTEM NT w Dobczycach. Spółka będzie pełniła rolę partnera wspierającego program KPT ScaleUp, którego celem jest wsparcie rodzimych startupów, pracujących nad innowacjami technologicznymi dla przemysłu i smart city. Działania partnera obejmują dzielenie się doświadczeniem, ekspercką ocenę wad i zalet nowych rozwiązań, ewentualne testowanie rozwiązań we własnym zakładzie.

Spółka dopasowuje swoją strukturę organizacyjną do zmieniających się oczekiwań rynku i klientów, wymagających pełnego wsparcia w realizacji inwestycji od koncepcji, poprzez dostawę, uruchomienie i obsługę serwisową.

Zakładane na 2016 roku wydatki inwestycyjne w wysokości 10 mln zł zostały zrealizowane na poziomie 6 mln zł, w wyniku przesunięcia się terminu zakończenia części inwestycji na I kwartał 2017 roku. Łączna wartość

⁴ NBP, Nr 01/17 (styczeń 2017 r.) Szybki Monitoring NBP Informacja o kondycji sektora przedsiębiorstw ze szczególnym uwzględnieniem stanu koniunktury w IV kw. 2016 r. oraz prognoz na I kw. 2017 r.

planowanych inwestycji w 2017 roku wynosi 9 mln zł, i dotyczy przed wszystkim nakładów na maszyny i urządzenia w zakładach produkcyjnych.

W 2016 roku Grupa realizowała strategię ekspansji zagranicznej. Mimo pogorszenia koniunktury na rynkach niemieckim i szwedzkim tempo rozwoju eksportu w ocenie Zarządu jest lepsze niż w 2015 roku. Udział eksportu w sprzedaży całkowitej Grupy na koniec 2016 roku wyniósł 19,9%, przy wzroście sprzedaży eksportowej r/r o 9,3%. Udział sprzedaży eksportowej w 2015 roku wyniósł 18%.

W 2017 roku Zarząd planuje dalszy rozwój sprzedaży na wybranych rynkach eksportowych. W oparciu o dotychczasowe realizacje Zarząd dobrze ocenia możliwość wzrostu sprzedaży Spółki na rynkach: Bliskiego Wschodu oraz Europy, w szczególności we Francji, Chorwacji, Szwajcarii i Rumunii, gdzie zrealizował dotąd szereg prestiżowych projektów. Budowanie pozycji na rynkach eksportowych będzie realizowane w oparciu o rozwój kontaktów biznesowych poprzez udział w wybranych wydarzeniach branżowych oraz umacnianie sieci przedstawicieli handlowych.

Na rynku krajowym w 2017 roku Spółka będzie kontynuowała działalność w dotychczasowych segmentach:

- architektonicznym - planowany wzrost sprzedaży wraz z ożywieniem na rynku budowlanym
- przemysłowym - planowany wzrost sprzedaży w związku ze spodziewanymi modernizacjami, zmierzającymi do osiągnięcia efektu energooszczędności
- zewnętrznym - perspektywy w związku z modernizacją oświetlenia ulicznego oraz planem budowy sieci dróg krajowych

Rośnie udział projektów modernizacyjnych w całkowitej liczbie realizacji, co świadczy o stopniowym przesuwaniu aktywności budowlanej z obiektów nowych na obiekty modernizowane i rozbudowywane. Według danych własnych ES-SYSTEM, na koniec lutego 2017 roku wartość zleceń modernizacyjnych stanowiła około 25% wszystkich zleceń. W analogicznym okresie 2016 roku było to około 22%. Spółka spodziewa się wzrostów w tym obszarze rynku.

Kontynuowana będzie współpraca z dystrybucją – sieciami hurtowymi i grupami zakupowymi, na zbliżonym poziomie r/r.

4. Pozostałe informacje

Opis istotnych czynników ryzyka i zagrożeń, z określeniem, w jakim stopniu Grupa Emitenta jest na nie narażona.

Czynniki zewnętrzne

Ryzyko związane z sytuacją społeczno-ekonomiczną w Polsce i Europie.

Polska

Przychody Grupy ES-SYSTEM w znacznej części pochodzą z działalności na rynkach dóbr inwestycyjnych w kraju i zagranicą. Obserwowalna zależność pomiędzy wynikami finansowymi Grupy, a czynnikami związanymi z sytuacją makroekonomiczną Polski pozwala scharakteryzować najważniejsze z nich:

- koniunktura gospodarcza,
- poziom prywatnych inwestycji krajowych i zagranicznych,
- poziom publicznych nakładów budżetowych na inwestycje,
- zmiany w prawie gospodarczym i podatkowym,
- efektywne wykorzystanie funduszy unijnych.

Negatywne zmiany bądź niepewność w otoczeniu makroekonomicznym generują ryzyko dla prowadzonej przez Grupę działalności gospodarczej, bezpośrednio wpływając na wyniki finansowe. Poziom koniunktury, wraz z inwestycjami prywatnymi oraz publicznymi stanowią bezpośredni czynnik popytowy na oferowane przez Grupę produkty. Duży wpływ na poziom inwestycji ma w szczególności wielkość oraz wykorzystanie środków unijnych, których dynamika znacząco spadła w ostatnich kwartałach 2016 roku. Wahania w/w czynników wywołują niepewność podmiotów gospodarczych negatywnie oddziałując na ich działalność biznesową. Nieoczekiwane bądź negatywne zmiany prawne dla biznesu w podobnym stopniu wpływają

na zapobiegawczość, ostrożność, a co za tym idzie – niepewność w podejmowaniu inwestycji przez przedsiębiorców. Właśnie ta niepewność to kluczowy czynnik ryzyka w obszarze całej gospodarki negatywnie wpływający na potencjalne wyniki finansowe Grupy Kapitałowej.

Prognozowane odbicie inwestycji wraz z przewidywanym pobudzeniem wykorzystania środków unijnych może spowodować wzrost popytu na produkty oferowane przez Grupę, tym samym zmniejszając ryzyko związane z sytuacją społeczno-ekonomiczną. Należy zauważyć, że ostatnie kwartały obrazujące spowolnienie gospodarcze w większym stopniu zwiastują odbicie oraz umiarkowany wzrost gospodarczy, niż dalszą obniżkę koniunktury czy wręcz wstrząs bądź kryzys gospodarczy.

Branża budowlana

Poziom inwestycji budowlanych określany przez GUS jako produkcja budowlano-montażowa jest jednym z głównych czynników bezpośrednio determinujących sprzedaż Grupy. Zapaść w sektorze budownictwa w 2016 roku miała znaczący wpływ na poziom przychodów Grupy. Według danych produkcja sprzedana budownictwa w 2016 roku spadła o 14,1 % oraz o 11,3 % w ostatnim jego kwartale. Przyczynami najgłębszego od kilkunastu lat kryzysu w budownictwie są: ujemne roczne tempo zmian nakładów brutto na środki trwałe (pierwszy raz od 2013 roku), wcześniej wspomniany spadek dynamiki nakładów inwestycyjnych spowodowany mniejszym napływem środków unijnych na realizację inwestycji infrastrukturalnych, a także wstrzymywanie inwestycji samorządowych związanym z cyklem wyborczym.

Europa

Stosunkowo niski poziom eksportu w porównaniu z firmami konkurencyjnymi zmniejsza ekspozycję Grupy na ryzyko społeczno-ekonomiczne z zagranicy. Oprócz relatywnie stabilnych w ostatnich latach czynników ekonomicznych jak sytuacja gospodarcza krajów do których Grupa realizuje istotną sprzedaż, duży wpływ na poziom ryzyka będzie miał wynik zaplanowanych wydarzeń politycznych w największych krajach Wspólnoty Europejskiej: w Niemczech, Francji, we Włoszech oraz wyjście Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej.

Ryzyko związane z rynkiem, na którym działa Grupa Emitenta.

Branża sprzętu oświetleniowego, w której działa Grupa Emitenta jest silnie uzależniona od koniunktury gospodarczej, a w szczególności koniunktury w budownictwie w Polsce i Europie. Czynniki takie jak: tempo wzrostu gospodarki i nakłady inwestycyjne mają znaczący wpływ na poziom inwestycji w sektorze dóbr inwestycyjnych, co przekłada się na sytuację finansową Grupy Emitenta. Niższe tempo wzrostu gospodarczego, niższe nakłady inwestycyjne, wyższy poziom podatków oraz wyższe stopy procentowe mogą negatywnie wpłynąć na poziom inwestycji w sektorze dóbr inwestycyjnych w Polsce i Europie, a tym samym na działalność, wyniki oraz sytuację finansową i perspektywy rozwoju Grupy Emitenta. Podobnie jak w Polsce, również na innych rynkach działania Grupy ES-SYSTEM, branża oświetleniowa w znaczący sposób związana jest z sytuacją ekonomiczną gospodarki danego regionu. Negatywne zmiany w zakresie wzrostu gospodarczego mogą ograniczyć potencjalne możliwości rozwoju działalności Grupy Emitenta na tych rynkach.

Ryzyko związane z konkurencją ze strony innych podmiotów.

Na wyniki finansowe osiągnięte przez Grupę Emitenta może mieć wpływ obniżanie cen usług oferowanych przez firmy konkurencyjne. Strategia działania Grupy Emitenta koncentruje się na wzmocnieniu pozycji rynkowej i powiększaniu przewagi konkurencyjnej poprzez wysoką jakość produktów, oferowanie kompleksowych rozwiązań, elastyczność oferty, poszerzanie posiadanych i budowanie nowych kompetencji, stosowanie zaawansowanych technologii, a w przyszłości kontynuację oferowania nowych, własnych rozwiązań technicznych.

Obecnie w Polsce działają niemal wszystkie znaczące europejskie firmy oświetleniowe, co wpływa na zaostrzenie konkurencji, w szczególności na rynku opraw oświetleniowych i lamp. Należy zauważyć, iż coraz większe znaczenie w wyborze oferty odgrywa cena, co skutkuje spadkiem marż dla podmiotów z branży. Konsolidacja i koncentracja kapitałowa firm konkurencyjnych w sektorze może spowodować dalszy spadek marż, co w efekcie może wpłynąć na wyniki finansowe lub perspektywy rozwoju Grupy Emitenta.

Ryzyko walutowe

Spółki należące do Grupy Kapitałowej Emitenta w odniesieniu do części obrotu realizowanego na rynkach międzynarodowych są narażone na ryzyko zmian kursów walutowych. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez Spółkę Emitenta sprzedaży, a przez spółki produkcyjne zakupów w walutach innych niż PLN

– głównie w EUR i USD. W ramach Grupy Kapitałowej ryzyko jest niwelowane na drodze transakcji walutowych zawieranych pomiędzy spółkami z Grupy.

Czynniki wewnętrzne.

Ryzyko związane z sezonowością sprzedaży.

Całą wartość przychodów ze sprzedaży Grupa Emitenta generuje na rynku sprzętu oświetleniowego, na którym występuje charakterystyczna dla całej branży sezonowość sprzedaży. Większość prac wykończeniowych, w budowanych i remontowanych obiektach, inwestorzy prowadzą w sezonie jesienno-zimowym. W związku z powyższym przychody ze sprzedaży Grupy Emitenta są zwykle najniższe w pierwszym kwartale, a zdecydowany ich wzrost następuje w drugim półroczu.

Grupa Emitenta jest organizacyjnie i funkcjonalnie przygotowana do funkcjonowania w tych warunkach. Dynamiczne systemy wynagrodzeń, sezonowość zatrudnienia, odpowiednia gospodarka mocami produkcyjnymi i zapasami półproduktów i produktów, pozwalają na łagodzenie skutków sezonowości rynków zbytu. Wzrost eksportu i kierowanie dostaw w różne regiony świata o różnych cyklach sezonowości lub jej braku skutkuje stopniową redukcją poziomu wpływu tego zjawiska.

Ryzyko związane z działalnością firm konkurencyjnych z Dalekiego Wschodu.

Producenci azjatyccy, głównie z Dalekiego Wschodu nieustannie stanowią konkurencję na rynku, na jakim operuje grupa ES-SYSTEM. Cechą charakterystyczną ich wyrobów jest niższa cena i w wielu przypadkach niższa jakość oraz krótszy okres użytkowania. Coraz częściej jednak pojawiają się wyroby o dobrej i bardzo dobrej jakości.

Dla zmniejszenia tego ryzyka Grupa Emitenta stale rozwija nowoczesne i zaawansowane technologicznie produkty, skupiając swoją aktywność w innych segmentach rynku. Równolegle prowadzone są prace nad wybranymi kluczowymi produktami realizowanymi w długich seriach, których optymalizacja konstrukcji i metod produkcji oraz zastosowane parametry energetyczne pozwalają na konkurowanie z tanimi produktami z Dalekiego Wschodu.

Ryzyko związane z toczącymi się postępowaniami procesowymi o dużym znaczeniu.

Nie dotyczy.

Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego.

Informacja w załączniku nr 3 do raportu rocznego.

Informacje o podstawowych produktach, towarach lub usługach wraz z ich określeniem wartościowym i ilościowym oraz udziałem poszczególnych produktów, towarów i usług (jeżeli są istotne) albo ich grup w sprzedaży Grupy Emitenta ogółem, a także zmianach w tym zakresie w danym roku obrotowym.

Struktura asortymentowa przychodów ze sprzedaży w tys. zł.:

	2016	2015	2014
Przychody ze sprzedaży	182 131	184 160	169 016
Oświetlenie architektoniczne	89 336	101 156	82 918
Oświetlenie przemysłowe	45 702	30 587	28 694
Oświetlenie zewnętrzne	25 302	30 674	29 367
Akcesoria różne	17 949	17 678	22 827
Przychody ze sprzedaży usług	3 842	4 066	5 211

Segmentacja przychodów ze sprzedaży wg głównych kanałów dystrybucji w tys. zł.:

	4Q 2016	4Q 2015	Zmiana	2016	2015	Zmiana
Odbiorcy hurtowi	16 968	17 493	(525)	58 209	62 047	(3 838)
Udział w sprzedaży ogółem	31,2%	32,2%	-1,0p.p.	32,0%	33,7%	-1,7p.p.
Odbiorcy inwestycyjni i wykonawcy	37 437	34 258	3 179	123 923	122 113	1 809
Udział w sprzedaży ogółem	68,8%	63,0%	5,8p.p.	68,0%	66,3%	1,7p.p.
Przychody ze sprzedaży	54 405	51 751	2 654	182 131	184 160	(2 028)

Struktura rzeczowa przychodów ze sprzedaży w tys. zł.:

	2016	2015	2014
Przychody ze sprzedaży	182 131	184 160	166 419
Produktów	156 658	150 118	130 430
Usług	3 842	4 066	7 668
Towarów i materiałów	21 631	29 976	28 321

Informacje o rynkach zbytu, z uwzględnieniem podziału na rynki krajowe i zagraniczne, oraz informacje o źródłach zaopatrzenia w materiały do produkcji, towary i usługi, z określeniem uzależnienia od jednego lub więcej odbiorców i dostawców, a w przypadku, gdy udział jednego odbiorcy lub dostawcy osiąga co najmniej 10% przychodów ze sprzedaży ogółem - nazwy (firmy) dostawcy lub odbiorcy, jego udział w sprzedaży lub zaopatrzeniu oraz jego formalne powiązania z Grupą Emitenta.

Dominującym rynkiem zbytu Grupy Kapitałowej ES-SYSTEM jest rynek krajowy, na który przypadło w 2016 roku 80% przychodów ze sprzedaży ogółem. Na rynku krajowym głównymi klientami Grupy są firmy wykonawcze elektroinstalacyjne i ogólnobudowlane (generalni wykonawcy), inwestorzy, sieci hurtowe i hurtownie. Grupa Kapitałowa ES-SYSTEM dąży do utrzymywania równowagi pomiędzy sprzedażą w segmencie inwestycji i dystrybucji (hurtu) przy dalszym wzroście sprzedaży eksportowej. Większość sprzedaży eksportowej Grupy Kapitałowej Emitenta w 2016 roku stanowiła sprzedaż do krajów Unii Europejskiej oraz obszaru Azji i Bliskiego Wschodu.

Grupa Kapitałowa ES-SYSTEM realizuje aktywną politykę zaopatrzeniową kierując się przede wszystkim kryteriami jakości w wyborze dostawców materiałów i komponentów do bieżącej produkcji. Zdecydowana większość dostaw pochodzi od bezpośrednich producentów, z którymi wiąże Grupę Kapitałową Emitenta wieloletnie, sprawdzone relacje handlowe.

Relacje z dostawcami oraz ich struktura wynika bezpośrednio z długofalowej strategii biznesowej dopasowanej do szybko zmieniającego się otoczenia oraz organizacji procesu produkcji. Największe zakupy realizowane są w firmach o uznanej renomie na rynku oświetleniowym, które współpracują z Grupą Kapitałową co najmniej od kilku lat.

Portfel dostawców materiałów jest bardzo dobrze zdywersyfikowany i dla wszystkich kluczowych komponentów do produkcji Grupa Kapitałowa posiada przynajmniej dwóch sprawdzonych długoletnich partnerów. Nie zachodzi niebezpieczeństwo uzależnienia się od konkretnego podmiotu bądź przestoju wynikającego z problemów z produkcją bądź dostępnymi mocami produkcyjnymi. Dostawcy podlegają okresowej kwalifikacji zgodnie z procedurami ISO. Jeśli dostawca przejdzie pozytywnie procedurę weryfikacji uzyskuje status dostawcy kwalifikowanego dla Grupy Kapitałowej. Jest to równoważne z dopuszczeniem takiego dostawcy do przeprowadzania transakcji handlowych z Grupą Kapitałową ES-SYSTEM.

W 2016 roku w Grupie Kapitałowej ES-SYSTEM nie wystąpiła sprzedaż ani zakup dla jednego podmiotu przekraczająca 10% przychodów ze sprzedaży.

Informacje o zawartych umowach znaczących dla działalności Grupy Emitenta, w tym znanych umowach zawartych pomiędzy akcjonariuszami (wspólnikami), umowach ubezpieczenia, współpracy lub kooperacji.

Umowy ubezpieczeniowe ES-SYSTEM S.A.:

• Polisa obrotowa z dnia 09 kwietnia 2014 roku nr IN/K/KE/PO/N/00012239/2014 zawarta z Korporacją Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A., której przedmiotem jest ubezpieczenie należności eksportowych, nierynkowych, przysługującym spółce od dłużników, którym korporacja przyznała limity kredytowe z terminem obowiązywania od 01 czerwca 2014 roku zawarta na czas nieokreślony.

• Polisa obrotowa z dnia 5 maja 2015 roku nr 710845 zawarta z Towarzystwem Ubezpieczeń Euler Hermes S.A. w Warszawie, której przedmiotem jest ubezpieczenie należności handlowych w obrocie krajowym i zagranicznym (ubezpieczenie rynkowe) od dłużników, którym Towarzystwo przyznało limity kredytowe z terminem obowiązywania od 1 maja 2015 roku. Polisa została zawarta na okres jednego roku i podlega automatycznemu przedłużeniu na kolejny rok o ile żadna ze stron, najpóźniej na 2 miesiące przed upływem bieżącego roku ubezpieczenia, nie dokona jej wypowiedzenia. W dniu 11 lipca 2016 roku, umowa została przedłużona na okres od 01 lipca 2016 roku do 31 grudnia 2017 roku, wraz z Aneksem nr 1 z dnia 26 września 2016 roku, Aneksem nr 2 z dnia 28 listopada 2016 roku, Aneksem nr 3 z dnia 30 listopada 2016 roku, Aneksem nr 4 z dnia 28 grudnia 2016 roku.

• Polisa ubezpieczenia mienia od wszelkiego ryzyka utraty lub uszkodzenia nr 90820 0833556 zawarta z Generali TU S.A. oraz z TUiR Warta S.A. z łączną sumą ubezpieczenia 29 268 370 zł oraz Polisa nr 90820 0833560 ubezpieczenia sprzętu elektronicznego od wszystkich ryzyk z łączną sumą ubezpieczenia 2 280 684,00 zł na okres ubezpieczenia od 15 stycznia 2016 roku do 14 stycznia 2017 roku.

• Polisa ubezpieczenia mienia w transporcie krajowym nr 90820 0833563 zawarta z Generali T.U. S.A. oraz TUiR Warta S.A. na sumę ubezpieczenia na jeden środek transportu 400 000 zł na okres od 15 stycznia 2016 roku do 14 stycznia 2017 roku oraz z sumą ubezpieczenia 400 000 zł na jedno i wszystkie zdarzenia.

• Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej architektów oraz inżynierów budownictwa nr 90820 0833566 zawarta z TUiR Warta S.A. oraz Generali TU S.A. do wysokości 1 000 000 zł na okres od 15 stycznia 2016 roku do 14 stycznia 2017 roku.

• Polisa Ubezpieczenia Szkód Powstałych w Następstwie Roszczeń z Tytułu Odpowiedzialności Członków Organów Spółki Kapitałowej nr 2361001241 zawarta z AIG Europe Limited Oddział w Polsce, z sumą ubezpieczenia 10 000 000 zł. na okres 14 marca 2016 do dnia 13 marca 2017 roku.

• Polisa ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków nr 1013223446 zawarta z PZU S.A. na okres od 11 czerwca 2016 roku do 12 czerwca 2016 roku, obejmująca ochroną pracowników ES-SYSTEM S.A. biorących udział w imprezie pod nazwą „Dni otwarte ES-SYSTEM Wilkasy w Giżycku”.

• Polisa ubezpieczenia kosztów leczenia w czasie zagranicznych podróży służbowych nr 90821 0009328 zawarta z TUiR Warta S.A. z sumą ubezpieczenia 20 000 EUR na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku.

• Polisa obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotów uprawnionych do prowadzenia ksiąg rachunkowych zawarta z Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń S.A. z sumą ubezpieczenia 10 000 EUR na okres od 31 maja 2016 roku do dnia 30 maja 2016 roku.

• Polisa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności lub posiadania mienia z włączeniem odpowiedzialności za wprowadzenie produktu do obrotu nr 908200833564 zawarta z Generali T.U. S.A. oraz TUiR Warta S.A. na sumę ubezpieczenia 20 000 000 zł na jeden i wszystkie wypadki na okres od 15 stycznia 2016 roku do 14 stycznia 2017 roku. Polisą tą objęte zostały również spółki zależne ES-SYSTEM Wilkasy Sp. z o.o. oraz ES-SYSTEM NT Sp. z o.o.

Umowy ubezpieczeniowe ES-SYSTEM NT Sp. z o.o.:

• Polisa ubezpieczenia mienia od zdarzeń losowych nr 908200833557 zawarta z TUiR Warta S.A. oraz Generali TU S.A. z sumą ubezpieczenia 26 194 335,009 zł na okres od 15 stycznia 2016 roku do 31 stycznia 2017 roku.

• Polisa ubezpieczenia sprzętu elektronicznego od wszystkich ryzyk nr 908200833561 zawarta z TUiR Warta S.A. oraz Generali TU S.A. z sumą ubezpieczenia 539 362 zł na okres od 15 stycznia 2016 roku do 31 stycznia 2017 roku.

Polisa ubezpieczenia maszyn i urządzeń od wszystkich ryzyk nr 908200833567 zawarta z TUIR Warta S.A. oraz Generali TU S.A. z sumą ubezpieczenia 3 518 799 zł na okres od 24 stycznia 2016 roku do 23 stycznia 2017 roku.

Umowy ubezpieczeniowe ES-SYSTEM Wilkasy Sp. z o.o.:

Polisa ubezpieczenia mienia od zdarzeń losowych nr 908200833559 zawarta z TUIR Warta S.A. oraz Generali TU S.A. z sumą ubezpieczenia 108 263 209,65 zł na okres od 15 stycznia 2016 roku do 31 stycznia 2017 roku, wraz z Aneksem nr 1 z dnia 15 stycznia 2016 roku.

Polisa ubezpieczenia sprzętu elektronicznego od wszystkich ryzyk nr 908200833562 zawarta z TUIR Warta S.A. oraz Generali TU S.A. z sumą ubezpieczenia 293 308,87 zł na okres od 15 stycznia 2016 do 31 stycznia 2017 roku, wraz z Aneksem nr 1 z dnia 15 stycznia 2016 roku.

Wszystkie polisy zawarte na okres do stycznia 2016 roku zostały przedłużone na kolejny rok tj. do stycznia 2017 roku.

Informacje o powiązaniach organizacyjnych lub kapitałowych Emitenta z innymi podmiotami oraz określenie jego głównych inwestycji krajowych i zagranicznych (papiery wartościowe, instrumenty finansowe, wartości niematerialne i prawne oraz nieruchomości), w tym inwestycji kapitałowych dokonanych poza jego grupą jednostek powiązanych oraz opis metod ich finansowania.

Spółka ES-SYSTEM SA tworzy Grupę Kapitałową ES SYSTEM, w której jest podmiotem dominującym i na dzień bilansowy w skład Grupy wchodzi:

ES-SYSTEM Wilkasy Sp. z o.o. z siedzibą w Wilkasach - Emitent posiada 100% udziałów

ES-SYSTEM NT Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie - Emitent posiada 100% udziałów

Spółka ES-SYSTEM Scandinavia AB, pozostawała pod kontrolą ES-SYSTEM S.A. do dnia 26 grudnia 2016 roku z uwagi na własność 75% udziałów spółki. W dniu 26 grudnia 2016 roku ES-SYSTEM S.A. dokonała sprzedaży wszystkich posiadanych udziałów na rzecz Pana Christofera Ericsona, dotychczasowego prezesa spółki ES-SYSTEM Scandinavia AB.

Opis istotnych transakcji zawartych przez emitenta lub jednostkę od niego zależną z podmiotami zależnymi na innych warunkach niż rynkowe wraz kwotami oraz informacjami określającymi charakter tych transakcji.

Pomiędzy podmiotami Grupy ES-SYSTEM w trakcie roku obrotowego nie zawierano transakcji na innych warunkach niż rynkowe.

Informacje o zaciągniętych i wypowiedzianych umowach dotyczących kredytów i pożyczek, z podaniem kwoty, rodzaju, wysokości stopy procentowej, waluty i terminu wymagalności.

Na dzień 31.12.2016 roku nie występowały zobowiązania z tytułu kredytów.

Spółka Emitenta posiada zawartą umowę nr 07/120/06/Z/PX o współpracy z mBank S.A., w ramach której posiada limit kredytowy na korzystanie z produktów banku do kwoty 2 700 000 zł. Zabezpieczenie umowy o współpracę stanowi cesja globalna należności z dnia 21 września 2006 roku do kwoty 8 000 000 zł oraz weksel własny in blanco.

Prowizja przygotowawcza wyniosła 0,1% od kwoty podwyższenia limitu, prowizja od zaangażowania z tytułu gwarancji wynosi 0,1% miesięcznie dla gwarancji o okresie ważności od 21.11.2013 roku.

Umowa o współpracy zgodnie z aneksem nr 15 z dnia 11 października 2016 roku obowiązuje do dnia 15 grudnia 2017 roku, a ostateczny termin ważności gwarancji został utrzymany do dnia 27 września 2020 roku.

Kredyty i pożyczki krótkoterminowe

Brak kredytów i pożyczek w 2016 roku.

Informacja o udzielonych i otrzymanych poręczeniach i gwarancjach ze szczególnym uwzględnieniem poręczeń i gwarancji udzielonych jednostkom powiązanym.

Poręczenia w formie gwarancji dla podmiotów zewnętrznych

Lp.	Wystawca gwarancji	Beneficjent	Rodzaj zobowiązania	Kwota poręczenia	Waluta	Termin ważności	Charakter powiązań
1	mBank SA O/Kraków	ECE Szeged GmbH	Gwarancja nr 07008ZMB12 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	4 859,02	EUR	03.04.2017	Brak powiązań kapitałowych
2	mBank SA O/Kraków	Qumak Sekom S.A.	Gwarancja nr 07103KMB12 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	82 902,52	PLN	30.10.2017	Brak powiązań kapitałowych
3	mBank SA O/Kraków	Dorbud S.A.	Gwarancja nr 07093KRM13 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	14 418,34	PLN	31.03.2017	Brak powiązań kapitałowych
4	mBank SA O/Kraków	Asseco Poland S.A.	Gwarancja nr 07045KMB14 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	82 500,00	PLN	01.09.2021	Brak powiązań kapitałowych
5	mBank SA O/Kraków	Multikino S.A.	Gwarancja nr 07054KMB14 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	24 946,84	PLN	30.04.2017	Brak powiązań kapitałowych
6	mBank SA O/Kraków	Warbud S.A.	Gwarancja nr 07065KMB14 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	15 958,52	PLN	28.02.2017	Brak powiązań kapitałowych
7	mBank SA O/Kraków	EIFAGE Polska Budownictwo S.A.	Gwarancja nr 07107KMB14 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	19 740,09	PLN	30.10.2017	Brak powiązań kapitałowych
8	mBank SA O/Kraków	Elektromontaż-Poznań S.A.	Gwarancja nr 07103KMB14 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	65 795,40	PLN	07.12.2019	Brak powiązań kapitałowych
9	mBank SA O/Kraków	Elektromontaż-Poznań S.A.	Gwarancja nr 07114KMB14 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	96 307,93	PLN	06.04.2017	Brak powiązań kapitałowych
10	mBank SA O/Kraków	Libra Projekt 2 Sp. z o.o. Lublin	Gwarancja nr 07018KMB15 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	53 765,37	PLN	26.09.2017	Brak powiązań kapitałowych
11	mBank SA O/Kraków	Budimex S.A.	Gwarancja nr 07022KMB15 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	165 000,00	PLN	20.02.2017	Brak powiązań kapitałowych
12	mBank SA O/Kraków	Ziaja Ltd.	Gwarancja nr 07048KMB15 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	18 989,24	PLN	15.05.2020	Brak powiązań kapitałowych
13	mBank SA O/Kraków	Elektromontaż-Rzeszów S.A.	Gwarancja nr 07073KMB15 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	4 929,72	PLN	31.12.2017	Brak powiązań kapitałowych
14	mBank SA O/Kraków	Elektromontaż-Rzeszów S.A.	Gwarancja nr 07074KMB15 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	171 181,62	PLN	30.11.2017	Brak powiązań kapitałowych
15	mBank SA O/Kraków	Elektromontaż-Rzeszów S.A.	Gwarancja nr 07075KMB15 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	54 000,00	PLN	30.03.2018	Brak powiązań kapitałowych
16	mBank SA O/Kraków	Elektromontaż-Rzeszów S.A.	Gwarancja nr 07076KMB15 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	21 663,36	PLN	01.07.2019	Brak powiązań kapitałowych
17	mBank SA O/Kraków	Elektromontaż-Rzeszów S.A.	Gwarancja nr 07078KMB15 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	3 013,50	PLN	31.10.2019	Brak powiązań kapitałowych

18	mBank SA O/Kraków	Elektromontaż-Rzeszów S.A.	Gwarancja nr 07079KMB15 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	6 792,18	PLN	31.10.2017	Brak powiązań kapitałowych
19	mBank SA O/Kraków	Elektromontaż-Rzeszów S.A.	Gwarancja nr 07080KMB15 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	53 605,21	PLN	31.10.2019	Brak powiązań kapitałowych
20	mBank SA O/Kraków	Elektromontaż-Rzeszów S.A.	Gwarancja nr 07081KMB15 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	30 284,72	PLN	30.11.2018	Brak powiązań kapitałowych
21	mBank SA O/Kraków	Elektromontaż-Rzeszów S.A.	Gwarancja nr 07082KMB15 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	132 016,58	PLN	29.11.2017	Brak powiązań kapitałowych
22	mBank SA O/Kraków	Elektromontaż-Rzeszów S.A.	Gwarancja nr 07086KMB15 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	4 923,69	PLN	30.01.2018	Brak powiązań kapitałowych
23	mBank SA O/Kraków	Elektromontaż-Rzeszów S.A.	Gwarancja nr 07095KMB15 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	259 300,45	PLN	30.09.2018	Brak powiązań kapitałowych
24	mBank SA O/Kraków	Mercury Engineering Sp. z o.o.	Gwarancja nr 07106KMB15 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	68 957,45	PLN	28.02.2018	Brak powiązań kapitałowych
25	mBank SA O/Kraków	DORBUD S.A.	Gwarancja nr 07001KMB15 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	2 408,63	PLN	31.08.2018	Brak powiązań kapitałowych
26	mBank SA O/Kraków	PRZEDSIĘBIORSTWO AGAT S.A.	Gwarancja nr 07015KMB16 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	11 755,59	PLN	31.12.2020	Brak powiązań kapitałowych
27	mBank SA O/Kraków	PB JAEKEL-BUD-TECH SP. Z O.O. SPÓŁKA KOMANDYTOWA	Gwarancja nr 07026KMB16 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	9 702,96	PLN	15.03.2021	Brak powiązań kapitałowych
28	mBank SA O/Kraków	WARBUD S.A.	Gwarancja nr 07034KMB16 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	11 327,73	PLN	31.12.2018	Brak powiązań kapitałowych
29	mBank SA O/Kraków	LESZNO RETAIL SP. Z O.O.	Gwarancja nr 07040KRM16 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	29 496,06	PLN	31.08.2020	Brak powiązań kapitałowych
30	mBank SA O/Kraków	ELSTAN SP. Z O.O. SPÓŁKA KOMANDYTOWA	Gwarancja nr 07052KMB16 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	34 738,89	PLN	15.03.2021	Brak powiązań kapitałowych
31	mBank SA O/Kraków	ELIN SP. Z O.O.	Gwarancja nr 07054KMB16 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	11 288,40	PLN	30.08.2019	Brak powiązań kapitałowych
32	mBank SA O/Kraków	ZAMOŚĆ RETAIL SP. Z O.O.	Gwarancja nr 07059KMB16 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	36 000,00	PLN	10.01.2021	Brak powiązań kapitałowych
33	mBank SA O/Kraków	KŁODZKO RETAIL SP. Z O.O.	Gwarancja nr 07068KMB16 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	10 717,91	PLN	15.05.2021	Brak powiązań kapitałowych
34	mBank SA O/Kraków	STARBAG SP. Z O.O.	Gwarancja nr 07076KMB16 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	18 005,89	PLN	15.08.2021	Brak powiązań kapitałowych
35	mBank SA O/Kraków	PRZEDSIĘBIORSTWO AGAT S.A.	Gwarancja nr 07093KPB16 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	42 988,98	PLN	31.12.2021	Brak powiązań kapitałowych
36	mBank SA O/Kraków	STRABAG SP. Z O.O.	Gwarancja nr 07098KMB16 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	48 756,07	PLN	30.06.2019	Brak powiązań kapitałowych

37	mBank SA O/Kraków	WARBUD S.A.	Gwarancja nr 07016KRM16 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	56 750,00	PLN	31.12.2022	Brak powiązań kapitałowych
38	mBank SA O/Kraków	PKP POLSKIE LINIE KOLEJOWE S.A.	Gwarancja nr 07111KPB16 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	23 685,88	PLN	15.05.2019	Brak powiązań kapitałowych
39	mBank SA O/Kraków	ZAKŁAD MONTAŻU APARATURY ELEKTRYCZNEJ EL-POL MAREK GRZYBOWSKI	Gwarancja nr 07125KMB16 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	42 905,90	PLN	31.10.2019	Brak powiązań kapitałowych
40	mBank SA O/Kraków	RD BUD SP. Z O.O.	Gwarancja nr 07143KAP16 na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji	987 136,50	PLN	30.04.2017	Brak powiązań kapitałowych
42	EULER HERMES	Asseco Poland S.A.	10/010004/2012 gwarancja właściwego usunięcia wad i usterek	55 605,67	PLN	15.11.2017	Brak powiązań kapitałowych
RAZEM:				4 859,02	EUR		
				2 884 263,79	PLN		

Informacje o udzielonych pożyczkach, ze szczególnym uwzględnieniem pożyczek udzielonych jednostkom powiązanim Emitenta z podaniem kwoty, rodzaju, i wysokości stopy procentowej, waluty i terminu wymagalności.

Brak udzielonych pożyczek.

Opis wykorzystania przez Emitenta wpływów z emisji (w przypadku emisji papierów wartościowych w okresie objętym raportem).

W okresie objętym raportem to jest w 2016 roku nie miał miejsca wpływ z emisji papierów wartościowych.

Objaśnienie różnic pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na dany rok.

Grupa Kapitałowa ES-SYSTEM nie publikowała prognoz finansowych na 2016 rok.

Ocena, wraz z jej uzasadnieniem, dotycząca zarządzania zasobami finansowymi, ze szczególnym uwzględnieniem zdolności wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań oraz określenie ewentualnych zagrożeń i działań, jakie Emitent podjął lub zamierza podjąć w celu przeciwdziałania tym zagrożeniom.

Wszystkie podstawowe wskaźniki zadłużenia i płynności wskazują na brak zagrożeń dotyczących zdolności Grupy Kapitałowej ES-SYSTEM do generowania zysków i wywiązywania się z podjętych zobowiązań.

Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych, w porównaniu do wielkości posiadanych środków, z uwzględnieniem możliwych zmian w strukturze finansowania tej działalności.

W oparciu o przedstawione w niniejszym sprawozdaniu wyniki finansowe, a więc posiadane i wypracowane środki finansowe, poziom kapitałów własnych i zdolność kredytową Grupy, w ocenie Zarządu pozwolą zrealizować wszystkie zamierzenia inwestycyjne.

Ocena czynników i nietypowych zdarzeń mających wpływ na wynik z działalności za rok obrotowy, z określeniem stopnia wpływu tych czynników lub nietypowych zdarzeń na osiągnięty wynik.

Brak zdarzeń mających istotny wpływ na osiągnięty w 2016 roku wynik finansowy.

Zmiany w podstawowych zasadach zarządzania przedsiębiorstwem Emitenta i jego grupą kapitałową.

2016 rok nie przyniósł znaczących zmian w zarządzaniu przedsiębiorstwem Emitenta i jego Grupy Kapitałowej.

Wszelkie umowy zawarte między Emitentem a osobami zarządzającymi, przewidujące rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Emitenta przez przejęcie.

W 2016 roku nie zawarto umów tego rodzaju.

Wartość wynagrodzeń, nagród lub korzyści, w tym wynikających z programów motywacyjnych lub premiovych opartych na kapitale Emitenta, w tym programów opartych na obligacjach z prawem pierwszeństwa, zamiennych, warrantach subskrypcyjnych (w pieniądzu, naturze lub jakiegokolwiek innej formie), wypłaconych, należnych lub potencjalnie należnych, odrębnie dla każdej z osób zarządzających i nadzorujących Emitenta w przedsiębiorstwie Emitenta, bez względu na to, czy odpowiednio były one zaliczane w koszty, czy też wynikały z podziału zysku; w przypadku, gdy Emitentem jest jednostka dominująca, wspólnik jednostki współzależnej lub znaczący inwestor - oddzielnie informacje o wartości wynagrodzeń i nagród otrzymanych z tytułu pełnienia funkcji we władzach jednostek podporządkowanych; jeżeli odpowiednie informacje zostały przedstawione w sprawozdaniu finansowym - obowiązek uznaje się za spełniony poprzez wskazanie miejsca ich zamieszczenia w sprawozdaniu finansowym.

Wysokość wynagrodzeń członków Zarządu i Rady Nadzorczej:

Szczegółowe dane zawarte są w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego w roku 2016, w punkcie Polityka Wynagrodzeń w ES-SYSTEM S.A. na stronie 10.

Określenie łącznej liczby i wartości nominalnej wszystkich akcji (udziałów) Emitenta oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Emitenta, będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących (dla każdej osoby oddzielnie) [W przypadku spółek kapitałowych].

Zestawienie stanu posiadania akcji przez osoby zarządzające i nadzorujące:

Osoba	Funkcja w dniu 31 grudnia 2016	Stan na dzień 31 grudnia 2016	Wartość nominalna udziałów
Bożena Ciupińska – pośrednio poprzez Augusta Investment Sp. z o.o.	Przewodnicząca Rady Nadzorczej	12 125 355	4 001 367,15
Bogusław Pilszczek - pośrednio poprzez Bowen Investments S.a.r.l.	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	8 587 265	2 833 797,45
Jacek Wysocki – pośrednio poprzez Hedland Sp. z o.o.	Członek Rady Nadzorczej	4 966 902	1 639 077,66
Leszek Ciupiński	Członek Rady Nadzorczej	99 926	32 975,58
Mirosław Butryn	Wiceprezes Zarządu	50 133	16 543,89
Rafał Gawrylak	Prezes Zarządu	1 000	330,00

Informacje o znanych Emitentowi umowach (w tym również zawartych po dniu bilansowym), w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy i obligatariuszy.

Na dzień bilansowy ani na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie są znane Emitentowi tego typu umowy.

Wskazanie posiadaczy wszelkich papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne w stosunku do Emitenta, wraz z opisem tych uprawnień.

Nie dotyczy.

Informacje o systemie kontroli programów akcji pracowniczych.

W 2016 roku nie było programu akcji pracowniczych.

Data zawarcia przez Emitenta umowy, z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, o dokonanie badania lub przeglądu sprawozdania finansowego lub skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz okresie, na jaki została zawarta ta umowa.

15 czerwca 2016 roku została zawarta z Kancelarią Porad Finansowo-Księgowych dr Piotr Rojek Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością umowa o dokonanie przeglądu skonsolidowanego półrocznego oraz badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej ES-SYSTEM na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz przeglądu jednostkowego półrocznego sprawozdania ES-SYSTEM S.A. oraz badania sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2016 roku z terminem wykonania umów odpowiednio do dnia 30 sierpnia 2016 roku i 15 marca 2017 roku.

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłaconym lub należnym za rok obrotowy, odrębnie za: badanie rocznego sprawozdania finansowego, inne usługi poświadczające, w tym przegląd sprawozdania finansowego, usługi doradztwa podatkowego, pozostałe usługi. (Informacje należy podać także dla poprzedniego roku obrotowego⁵).

Łączne wynagrodzenie wynikające z w/w umów wynosi 50 000 zł netto, z czego 50 000 zł dotyczy badania sprawozdań finansowych za 2016 rok, a 11 000 zł audytu podatkowego za 2015 rok. Łączne wynagrodzenie za dokonanie badania sprawozdań finansowych za 2015 rok wyniosło 55 000 zł netto.

Pozostałe łączne wysokości wynagrodzenia, wynikającego z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych lub skonsolidowanych sprawozdań finansowych, należnego lub wypłaconego z innych tytułów niż określone w punkcie powyżej, dotyczącego danego roku obrotowego.

Brak tego typu wynagrodzenia.

5. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym.

Po dacie bilansu nie wystąpiły istotne zdarzenia mające wpływ na sytuację finansową i majątkową Grupy Kapitałowej.

6. Oświadczenia Zarządu

Prawidłowość ewidencji

Zarząd ES-SYSTEM S.A. oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe oraz dane porównywalne zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości i odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację finansową i majątkową grupy kapitałowej

⁵ Obowiązek uznaje się za spełniony po przez wskazanie miejsca zamieszczenia informacji w sprawozdaniu finansowym.

ES-SYSTEM oraz jej wynik finansowy, oraz że sprawozdanie z działalności grupy kapitałowej ES-SYSTEM w 2016 roku zawiera prawdziwy obraz rozwoju, osiągnięć oraz sytuacji grupy kapitałowej ES-SYSTEM włączając w to opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

Wybór podmiotu do badania

Zarząd ES-SYSTEM S.A. oświadcza, że Kancelaria Porad Finansowo-Księgowych dr Piotr Rojek Sp. z o.o., z siedzibą w Katowicach - podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania skonsolidowanego sprawozdania rocznego ES-SYSTEM S.A. został wybrany zgodnie z przepisami prawa, oraz że Podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący tego badania spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badanym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Podpisy Członków Zarządu

Podpisy osób reprezentujących Spółkę

Rafał Gawrylak - Prezes Zarządu

Mirosław Butryn - Wiceprezes Zarządu

Waldemar Pilch - Wiceprezes Zarządu